No. 3   1832.

BREDASCHE COURANT.

Staats-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Vrijdag den 6 Januarij.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den Januarij.

Uit 's Hage meldt men, dat er door de zorg van H. K. K. H. de Prinses van Oranje, te Scheveningen eene school voor vrouwelijke handwerken is opgerigt geworden, waarin reeds een getal van ruim 30 meisjes van de minvermogendste standen is geplaatst.

De Vorstin heeft deze school dezer dagen met een bezoek vereerd en, bijna een uur lang, een minzaam onderhoud met de kweekelingen gehad. H. K. K. H. heeft bij die gelegenheid hare bijzondere tevredenheid over de inrigting dezer school aan den dag gelegd.

— Den 2. dezer zijn binnen Middelburg getrokken, om aldaar vooreerst in garnizoen te verblijven, twee compagnien Noord-Brabandsche schutterij, onder bevel van den kapitein *Gerlach*; hunne uitmuntende goede houding en voorkomen werden met genoegen opgemerkt.

Gisteren zijn de, sedert eenigen tijd te Vlissingen gekaserneerde belgische deserteurs, ten getale van 28, van daar naar Thiel getransporteerd, om, gelijk men verneemt, bij het nieuw jagerkorps, dat door den kolonel *Cleerens* wordt opgerigt, te worden ingedeeld.

Overigens behelzen de berigten uit Zeeland niets van aanbelang; in het 4de en 5de district is bij voortduring alles rustig.

— Gedurende het afgeloopen jaar zijn in de Maas en Goeree, behalve de kleine en binnenlandsche vaartuigen, ingekomen een aantal van 2157 schepen en uitgezeild een getal van 2134, zijnde 476 meerder ingekomen en 413 meerder uitgezeild dan in het voorgaand jaar 1830.

In Schiedam zijn in het vorig jaar uit zee binnen gekomen 280 schepen, waarvan 153 van Sunderland en andere Engelsche plaatsen, met kolen geladen, en 127 schepen met granen uit de Oostzee en van andere plaatsen, die te zamen hebben aangebragt 10,892 lasten rogge en 6,012 lasten gerst, zijnde ruim 300 lasten granen minder dan in 1830.

— Wij ontvangen van Londen tijdingen, voor welker naauwkeurigheid wij instaan:

» De graaf *Palmerston* en de heer *de Talleyrand* hebben in de laatste dagen verscheiden conferentien gehad, in welke zij zich bezig gehouden hebben, met de middelen, om de uitvoering der besluiten van het Londensche congres te verzekeren en die kracht van geest te overwinnen, met welke de mogendheden en Holland zich tegen de verkrachting der traktaten van 1814 en 1815 verzetten. Geen dezer behendige diplomaten hebben eenen krachtdadigen maatregel kunnen uitvinden, om te beletten, dat de protocollen, de tractaten en andere *facta* dezer vergadering niet als ijdel, ja zelfs als bespottelijk beschouwd worden, niet alleen door de geheele bevolking van Europa, maar zelfs door de mogendheden, welker gezanten ze teekenen.

» In dezen benarden staat van zaken hebben de beide diplomaten den kleinen *van de Weijer* in hunnen raad geroepen; doch ook diens herssen-kas was even onvruchtbaar als die van H. H. Excell. Hij heeft niettemin een middel voorgesteld, waarover de heeren hartelijk gelagchen hebben, te weten, om de hollandsche havens door de Engelsche marine te doen blokkeren tot zoo lang koning *Willem* het traktaat zal hebben aangenomen; daar nu de heer *de Talleyrand* hem voorhield, dat eene blokkade eenen vijandelijken maatregel was en men op die wijze den oorlog zou ontsteken, welke men, in alle gevallen en tot welken prijs ook, wilde vermijden, en, zonder eenig nut of goed gevolg, den handel van Frankrijk en Engeland op Holland zou belemmeren, zoo moest de jonge heer diplomaat zijne onbehendigheid wel bekennen en beschaamd aftrekken.

» De conferentie heeft de zekerheid bekomen, dat noch koning *Willem*, noch de hollandsche natie immer iets, wat het traktaat van Londen betreft, zullen toegeven; de koning beschouwt zich steeds souverein van Belgie en vermeent van geen zijner regten te moeten afzien, indien hem de kolonien, in ruiling van welke hij dat land verworven heeft, niet worden terug gegeven. Engeland verwerpt van zijnen kant stellig deze teruggave en het kabinet van Sint-James heeft, na de voordeelen, welke het van die ver gelegen bezittingen geniet, tegen die, welke het van de vrije vaart op de hollandsche wateren en stroomen zal trekken, rijpelijk vergeleken en gewogen te hebben, ook nog den aanwas van kracht en magt in de schaal gelegd, welken Frankrijk, door de ontmanteling der vestingen en door deszelfs invloed op het Belgische leger, dat het als zijn eigen kan beschouwen, zou bekomen.

» Uit dat onderzoek is gebleken, dat de zaak van het traktaat van den 15 november, niet dan door den oorlog gehandhaafd kunnende worden, ook niet kan worden volgehouden. Men moest dus tot eene andere staatkunde overgaan. Het ontwerp, om Belgie en Holland, door een stipte neutraliteit van al de mogendheden in acht te nemen, aan zich zelven over te laten, lachte onzen diplomaten in het eerst wel toe, en men scheen eenen afzonderlijken oorlog tusschen twee staten van eenen minderen rang wel te willen gedogen, om daardoor eenen algemeenen strijd te ontgaan; maar lord *Palmerston* is verschrikt geworden over de mogelijke en bijna onvermijdelijke gevolgen van dezen strijd, indien Holland niet volkomen overwinnend uit denzelven kwam; hij heeft in dien oorlog de kiem en onfeilbare oorzaken van misnoegen tegen Frankrijk gezien, als hetwelk zich niet zou kunnen onthouden van Belgie bijdelings bij te staan, en het vervolgens, bij den staat van verzwakking, in welken de oorlog hetzelve noodwendig zou gebragt hebben, in te slokken.

» Deze vrees en deze bedenkingen zijn aan de verschillende gemagtigden medegedeeld geworden, welke de juistheid er van naar waarde geschat hebben.

» Op den 28sten was er nog niets beslist. Intusschen was er door den russischen plenipotentiaris een plan van bevrediging voorgesteld, in het volgende bestaande:

» 1°. Het ontmantelen van eenige vestingen;

» 2°. Het herstellen van het huis van Nassau in de souvereiniteit van Belgie;

» 3°. Het formeren van een Koningrijk van Griekenland, waarvan vorst *Leopold*, onder invloed van Engeland, souverein wezen zou;

» 4°. Het herstellen van het Koningrijk Polen met eene liberale constitutie.

» Het engelsch kabinet moet vooral zeer op het derde punt gezet zijn, ten einde bezittingen in de Middellandsche zee te hebben, welke ten minsten de voordeelen zouden kunnen opwegen, die Frankrijk bij de kolonisatie van Algiers bekomt.

» Geen dezer voorwaarden is eigenlijk het fransche ministerie hinderlijk, als hetwelk, in den grond der zaak, er zich weinig om bekreunt, of er een nieuw Carlistisch koningrijk opgerigt of een ander Paraguay in deszelfs nabuurschap daargesteld wordt; maar de zwarigheid is daarin gelegen, om eene dergelijke schikking door de Fransche natie en de Fransche oppositie te doen goedkeuren. Overigens zijn alle mogendheden het eens en zij houden zich in dat oogenblik bezig met het opsporen der middelen, om den heer *Casimir Perier* en koning *Lodewijk Philips* voor de aanvallen der oppositie in de kamers en voor het verwijt, van in eene restauratie toegestemd te hebben, te behoeden. Waarschijnlijk is het, dat wij binnen korte dagen, het definitief sluiten dezer nieuwe voorgestelde schikkingen zullen vernemen.

» Inmiddels heeft Frankrijk beloofd, zijne generaals en officieren die het in Belgie gezonden had, ongevoelig terug te doen komen, en zich te onthouden om het gouvernement van dat land langer te besturen."

» Daar wij nu zeker weten, dat dezelfde geëerde correspondent, welke ons deze berigten overmaakt, ons alle politieke gebeurtenissen

heeft gemeld, die wij vroeger medegedeeld hebben en met de waarheid overeenkomstig zijn bevonden, daa zijn wij genoodzaakt, aan deze laatste berigten volkomen geloof te slaan.

(Messager de Gand.)

— Wij meenen te kunnen verzekeren, zegt *le Courrier Belge*, dat de niet ratificatie der 24 artikelen door de drie Noordsche hoven de voorname oorzaak niet is van het misverstand, hetwelk tusschen het fransche kabinet en de overige kabinetten heerscht. De kwestie van de ontmanteling der belgische vestingen is den voorname en eenige steen des aanstoots. De heer *Casimir Périer* heeft zich een weinig door zijne koelheid en onverschilligheid zoeken te verheffen. Hij heeft zich, zegt men, in eenige diplomatieke notas, welke betreffende de Belgische vestingen gewisseld zijn, doen hooren en heeft meenen te bespeuren, dat de Noordsche mogendheden van de zwakheid van het juiste midden, misbruik zochten te maken, en zulks veel meer dan het der waardigheid van Frankrijk, zelfs gelijk de heer *Sebastiani* en diens ambtgenooten die verstaan en begrijpen, betaamt.

Sedert deze wijziging in den nederigen toon, welken Frankrijk altoos in het oog heeft gehouden, heeft zich een weinig bitterheid in de anders zoo klassieke beleefdheid der debatten, van de londensche conferentie gemengd. Maar het schijnt, dat het regte midden een weinig laat ontwaakt is. Men is echter over deze verandering van toon niet zeer verschrikt geworden. Men heeft, om deze flikkeringen van geestkracht te beantwoorden, zich op nieuw het woord oorlog laten ontvallen. De diplomatieke kwestie is thans daarin gelegen, om te weten, wie van beide het eerst zal wijken, of het regte midden dan wel de russische en pruissische wijze van denken. Reeds zou het regte midden achterwaarts getrokken zijn, zoo het niet iets weifelends en onbepaalds in het oostenrijksch kabinet bespeurd had. De heer *van Metternich* is het, wel is waar, met Pruissen en Rusland eens, voor zoo verre den wensch betreft, om hetgeen de duitsche vorsten en edelen den revolutionnairen geest der Franschen noemen, te beteugelen; maar de heer *von Metternich* rangschikt zich onder andere banieren wanneer het de zaak van Polen betreft. Hij wil volstrekt, dat het Koningrijk Polen hersteld zal worden, ten minsten op denzelfden voet als het voor de jongste revolutie was. En op deze afzonderlijke neiging van Oostenrijk, speculeert, zoo men zegt, de heer *Casimir Périer*, om nog een tijd lang, Rusland en Pruissen het hoofd te bieden. Engeland zoekt zich zachtelijk aan deze soort van strijd te onttrekken; doch het is, vóór dat er nog veertien dagen zullen verloopen zijn, moeijelijk te voorzien, waarop dat alles ten laatsten zal uitloopen. Thans is het echter zeker, dat de drie noordsche mogendheden de ratificatie van het traktaat onbepaald hebben uitgesteld.

'SGRAVENHAGE, den 4den Januarij.

Heden zijn de zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorloopig besloten, met de beraadslagingen over het ontwerp van wet tot dekking der buitengewone oorlogskosten over 1832, tot het doen plaats hebben van twee vrijwillige leeningen of eener gedwongene heffing.

Veertien leden hebben over de wet het woord gevoerd. Zij is verdedigd geworden door de heeren *van Alphen*, *de Bordes*, *d'Escury*, *van Reenen*; bedenkingen van onderscheiden aard zijn tegen dezelve gemaakt door de heeren *Frets*, *Donker Curtius*, *de Jonge* en *Beelaerts*. Het ontwerp is bestreden door de heeren *Schimmelpenninck*, *Corver Hooft*, *van Dam van Isselt*, *Luzac*, *van Nes*, de voornaamste bedenking tegen hetzelve bestond, naar het oordeel der meeste leden, in het nogmaals beproeven eener vrijwillige leening, uit vrees wegens den uitslag daarvan, in welke vrees andere leden echter, bij de erkende vaderlandsliefde der ingezetenen, en hun belang om zich een verpligten maatregel vrij te waren, niet deelden.

Zijne Exc. de minister van finantien verdedigde in eene treffelijke improvisatie de wet tegen de voornaamste bedenkingen, waarmede de wet bestreden was. Hij stelde zich daarbij die groote huishouding welke het *volk van Nederland* uitmaakt, de handhaving van het crediet van den staat, en het standpunt, waarop het in Europa geplaatst is, voor den geest. Hij vond zich daardoor gedrongen de finantiele vraagpunten minder diep te behandelen, doch onthield zich niet te min de hoofdbedenkingen op te nemen en zoo veel mogelijk was op te lossen. Twee hoofdpunten drong de minister in het bijzonder aan, de noodzakelijkheid waarin Nederland zich bevindt, om te *volharden*, te volharden in dien stand, waarnaar Europa zich welligt zal rigten; en ten andere de zorg der Regering, om zoo veel het kan de behoeftige klasse te sparen in de geldelijke opofferingen, die de nood des vaderlands vorderde.

Ten gevolge van deze rede verklaarden onderscheidene leden, met name de heeren *van Reenen*, *Donker Curtius*, *Beelaarts* en *Sytzama*, dat zij zich gedrongen gevoelden om voor de wet te stemmen; de heer *van Nes* meende in de gegevene inlichtingen nog niet te kunnen berusten.

De beraadslagingen gesloten zijnde, werd het ontwerp met eene meerderheid van 35 tegen 17 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd de heeren *Schimmelpenninck*, *Cats*, *Luyben*, *Corver-Hooft*, *van Dam van Isselt*, *van Randwyck*, *van Nes*, *Dyckmeester*, *Hooiker*, *Rengers*, *Sandberg*, *Fockema*, *van Meeuwen*, *Luzac* en *Sypenhousz.*

De wet werd aan de eerste kamer verzonden, die er zich morgen mede zal bezig houden, en heden die, wegens de nationale militie aangenomen heeft.

— Uit opgemelde beslissing der tweede kamer blijkt dat, immers wat die kamer betreft, de middelen aan de regering zijn verstrekt, om in het ingetreden jaar, is het noodig, die ontzagwekkende, krachtige houding te blijven ontwikkelen, welke het vaderland nu reeds sedert een tijdkring van een jaar heeft aangenomen. De plegtige beraadslagingen, welke in de laatste dagen in de tweede kamer zijn gevoerd, hebben een blijvenden indruk nagelaten, en het bewijs opgeleverd, dat, moge over een of ander vraagstuk van innerlijk belang onderscheiden gevoelens bestaan, alle die gevoelens zamenloopen in één zin en doel, de handhaving van 's lands regten, van 's lands vrijheid en onafhankelijkheid.

BELGIE.

BRUSSEL, den 4den Januarij.

Alhier is bijzonder weinig nieuws. De koning, die gisteren middag ten half vier ure te Antwerpen aangekomen is, zou des avonds den schouwburg bezoeken en den volgenden dag herwaarts terug keren.

De generaal *Belliard* zal niet voor heden avond aankomen.

— Bij koninklijk besluit van den 31sten dec. jl., wordt, op voorstel van den minister van financien, eene nieuwe organisatie van de munt daargesteld. Men zegt, dat de directie voor dezelve aan den heer *Rittweger* zal worden opgedragen. *l'Emancipation* maakt deswege de opmerking, dat het vreemd voorkomt, dat, daar de wet betrekkelijk de munt nog niet bij de kamers is ingediend, de dienst van dezelve reeds vooraf georganiseerd wordt.

Bij eene andere ordonnantie wordt de hereeniging der administratien van de paarden- en de brieven-posterijen, bevolen. De belgische leening van 24 millioen is, ter beurze van Antwerpen van gisteren op 76 genoteerd geworden. Den vorigen dag stond dezelve op 76 ½. Te Parijs stonden zij op den 31sten op 76¾. De obligatien uit de 12 millioen golden, gisteren, ter beurze van Antwerpen, 85¼ à ⅜.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den Januarij.

Gisteren hebben, HH. MM. en het verder koninklijk gezin, ter gelegenheid van het nieuwe jaar, de gelukwenschen van de ministers, de maarschalken, van deputatien uit de beide kamers en overige voorname personen en autoriteiten ontvangen. Des namiddags ten vijf ure heeft Z. M. het korps diplomatique ontvangen en heeft de prins *van Castelcicala*, uit naam van hetzelve, den Koning aldus toegesproken:

Sire!

» Wij hebben de eer Uwer Majesteit, ter gelegenheid van het nieuwe jaar, de gelukwenschingen der souvereinen, die wij vertegenwoordigen, aan te bieden.

» Hunne opregtste wenschen strekken tot Uwe Majesteits voorspoed en dat van zijn doorluchtig geslacht en tot het geluk van Frankrijk.

» Aan Frankrijks geluk en rust zijn de orde, de rust en het geluk van alle andere staten verbonden.

» In het afgeloopen jaar hebben Uwe Majesteit en de overige souvereinen al wat in hun vermogen was aangewend voor het behoud van den vrede, voor de handhaving dezer eerste behoefte der beschaving; deze pogingen zijn met goed gevolg bekroond geworden, omdat er van wederzijden opregtheid bestond en een vaste wil om de moeijelijkheden te vereffenen; de hinderpalen te boven te komen.

» Het geëindigde jaar heeft de vredesgrondslagen gelegd voor het ingetredene, en voor alle volgende jaren. Tot bevestiging van dit groote doel zal Uwe Majesteit, wij twijfelen er niet aan, even als onze souvereinen, aanwenden denzelfden ijver, dezelfde zorg en dezelfde volkomen opregte gezindheden. Dit zal een zeer aangename en eervolle taak te vervullen zijn; wij bidden Uwe Majesteit die voorspelling er van aan te nemen. Zij zal ons vergunnen onze eerbiedige hulde en gelukwenschen er bij te voegen."

De koning antwoordde:

» Mijne heeren, ik ben zeer getroffen over de wenschen, die gij mij, uit naam der souvereinen, welke gij bij mij vertegenwoordigt, voor mijn geluk, voor dat van mijn geslacht en voor den voorspoed van Frankrijk betuigt. Ik verheug mij met u dat deze hoop zich verwezenlijkt heeft, die wij verleden jaar gevoelden

gaf. De medewerking uwer souvereinen zal, met dezelfde opregtheid als in het afgeloopen jaar, mijne standvastige pogingen ondersteunen, om aan Frankrijk en aan Europa de bevestiging van dat groot goed, de bevestiging van den algemeenen vrede, te verzekeren, welken gij te regt de eerste behoefte der beschaving noemt; ik heb dan ook het vast vertrouwen, dat alle staten, in den vrede, dat geluk en dien voorspoed zullen blijven ondervinden, in het bezit waarvan het mij zoo aangenaam is hen te zien. Ik dank u op nieuw, mijne heeren, voor al de gevoelens, welke gij mij persoonlijk hebt komen betuigen."

— De ontbinding van het leger van het Noorden schijnt zijn beslag gekregen te hebben, want met den 1sten januarij zullen alle bataillons en eskadrons van den voet van oorlog op dien van vrede teruggebragt worden, voor zoo veel betreft de soldij en de indemniteiten. Nog weet men niet of de brigaden en divisien geformeerd zullen blijven, zoo als zij tegenwoordig zijn, en of zij in dat geval, hunne generaals zullen behouden. *(Courrier du Nord.)*

— Bij eene dagorder is aan de soldaten van de bezetting van Parijs voorgeschreven, om in alles aan de verordeningen en bevelen der agenten van policie te voldoen; deze dagorder heeft groot misnoegen onder de soldaten te weeg gebragt, die zoo men verzekert, verklaard hebben zich liever aan eene maand gevangenis te willen blootstellen, dan de bevelen der hun aangewezen agenten te gehoorzamen.

— De *Tribune* spreekt heden van het oogmerk des konings, om afstand ten voordeele van zijnen oudsten zoon te doen.

— Men verzekert dat de heer *Rotschild*, weinige dagen geleden, een courrier naar Madrid gezonden heeft, met een voorstel aan het spaansche hof, tot het doen eener financiële operatie, welke aan hetzelve middelen verschaffen zou, die deszelfs gewone agenten het niet meer leveren kunnen. Dit voorstel was reeds vroeger gedaan, maar de heer *Aguado* had het credit gehad om hetzelve van de hand te doen wijzen. De heer *Rotschild* zijn voorstel thans herhalende, wordt, zegt men, in deze door de pogingen en het crediet van den russischen ambassadeur ondersteund.

— De *National*, in een artikel betrekkelijk de ontworpen plannen voor de fortificatien tot verdediging van de hoofdstad, herhaald hebbende, dat het in het ontwerp lag, aan welks uitvoering men reeds begonnen is, om batterijen tegen Parijs gerigt op te werpen, heeft de *Moniteur* zich gehaast deze beschuldiging te wederleggen en te logenstraffen; wij twijfelen niet, eindigt hij, of de voltooijing der begonnen werken zal onze gezegden ten volle staven en bewijzen, dat men bij al deze verdedigingswerken, op den voorgrond gesteld heeft, om aan de grondslagen der oorlogskunst te voldoen; dat men, namelijk, bij elke militaire operatie met verschanzingen moet zijne flanken en rug te dekken.

— Een onzer dagbladen zegt:

» De onzekere toestand der gezondheid van den generaal *Sebastiani* heeft eindelijk de vraag wegens zijn ontslag uit het ministerie opgelost. De heer *Périer* zou, gelijk reeds gemeld is, de portefeuille van buitenlandsche zaken, die hij *ad interim* aanvaard had, behouden. De heer *d'Argout* zou met den geheelen last der binnenlandsche zaken bezwaard worden. De ordonnantie, bij welke een definitief kenmerk aan deze veranderingen gegeven wordt, zal binnen kort publiek gemaakt worden. Daar is ook kwestie van eenen directeur voor *de werken buitenlands* te benoemen en deze post op te dragen aan den heer *de Rayneval*, die, onder de restauratie, ambassadeur te Weenen geweest is, en welke zich geneigd betoond heeft, om denzelven aan te nemen.

Van den anderen kant wordt er gezegd, dat de heer *Soult* zijn ministerie niet heeft willen behouden, dan voor zoo verre hem eene vermeerdering van traktement zal toegelegd worden.

— Er wordt thans veel gesproken van geregtelijke vervolgingen, die het gouvernement tegen de Sint-Simonisten zou willen beginnen. Wij gelooven niet, dat deze geruchten geheel ongegrond zijn, want, sedert het gebeurde te Lyon, is het gouvernement zeer op hen vergramd en de heer *Périer* legt hun de geheele verantwoordelijkheid van dien volks-opstand tegen de eigendommen te last.

— Gisteren zijn er, uithoofde van den zondag, geene fondsen genoteerd geworden.

Ook in België begint men den beruchten *de Brouckère* in zijne wezenlijke waarde, of, beter gezegd onwaarde, te kennen. Onderscheidene getuigenissen, zelfs uit den mond zijner eigene partij, bevestigen de schets, reeds voor jaren door eenen zijner toenmalige collega's ergens van hem gegeven: *de Brouckère's* physiek bestaat, even als zijn moreel, grootendeels uit wind, zijne oppervlakkigheid zal slechts zoo lang voor kennis gehouden worden, als de advocaat *Desmanet[?]elles* zich de moeite geeft voor hem te denken. Zijne welsprekenheid gelijkt het keffen van die vertroetelde schootdieren, die altijd blaffen, hetzij men ze liefkoost, hetzij men ze kastijdt. Zijn patriotismus is egoïsmus, zijne zoogenaamde enthousiastische vervoeringen zijn, over het geheel genomen, niets anders dan de onbeschofte uitdrukkingen van zijne ligtgeraakte eigenliefde!

Wie herkent niet in deze schets dadelijk den ontwerper en uitvoerder [illegible]; de raadsheer van Antwerpen; de bewerker van *le Marché Hambrouck* en *l'Emprunt Rotschild*; in een woord: de grootste kwelgeest, waarmede de Belgen bedeeld zijn. Men kan wel zeggen, dat het bezit van *de Brouckère* voor de Belgen reeds eene niet onaanzienlijke straf voor hunne tallooze dwaasheden is.

OVER DEN GEEST DER DICHTERLIJKE WERKEN VAN MR. I. DA COSTA, IN VERBAND MET DE HEDENDAAGSCHE GEBEURTENISSEN IN EUROPA.

Fatum non irrita currant auguria.

Aller aandacht is thans gevestigd op de bijna profetische woorden van DA COSTA in zijn vers van Opdragt der Vijf Bijschriften op de Prinsen van Oranje-Nassau aan den Graaf van Hogendorp. (1) En waarlijk deze verzen zijn zeer opmerkenswaardig. Maar veel gewigtiger is nog de geest van al de poëtische werken des Auteurs, als te zamen uitmakende één geheel; ééne grootsche voorstelling van het ontzagchelijk en in de wereldgeschiedenis voorbeeldeloos tijdsgewricht, dat wij beleven; deels in schildering en verhaal; deels in profecy. Deze eenheid, die ook het kenmerk is der Schriften van zijnen grooten Voorganger BILDERDIJK, in eenige trekken te schetsen (want, om haar, zegt te kennen moet men 's mans werken zelve bestuderen;) is hetgeen ik mij voorstelle in deze weinige regelen te doen.

Nauwelijks 16 jaren oud, behandelde de heer DA COSTA de *Verlossing van Nederland*; (Amst. 1814, in 8°.) de herrijzing van onzen staat uit zijnen zoo het scheen doodelijken val, in verzen, onzen Hoofddichter zelven geenzins onwaardig. Doch niet alleen de herleving van Nederland; ook die van Europa bezong hij, en den val des dwingelands, waardoor het als uit den nacht der diepste s'avernij in het morgenlicht der herstelling verrees:

> De zege volgt het recht: wij keeren wanraars weêr;
> De dwingland en zijn rot valt voor ons zwaard ter neêr,
> Of doet een droevig lot ons 't leven strijdend derven,
> Denkt dan, hoe schoon het is voor 't Vaderland te sterven!
> Dus werd het voorgeslacht van Spanjes dwang bevrijd
> Na tachtig jaren krijg. Dus zag in later tijd
> Der Gaulen vorst, die tot dees landen was gedrongen,
> Zich overwonnen tot vernedering gedwongen.
> Oranje! aan uw geslacht zij Hollands dankbaarheid!
> 't Was de eerste WILLEM, door wiens moed en wijs beleid
> De Nederlander op zijn beulen triomfeerde,
> Die de Eendracht onderhield, den tegenspoed trotseerde,
> En alles wagen dorst voor 't welzijn van den Staat.

Toen NAPOLEON wedergekeerd uit zijne ballingschap op nieuw Europa bedreigd had, maar onder den zegen des Allerhoogsten in den slag bij Waterloo, door de vereenigde strijdkrachten van het zich vrijworstelend Europa was afgeslagen, bezong de nog jeugdige Dichter deze heerlijke gebeurtenis onder het beeld van den overmoedigen XERXES, door het vrijheidlievende Griekenland genoodzaakt dien moedig beveiligden grond in eene schamele visscherschuit te ontwijken: (Voorrede voor de Perzen van ESCHYLUS bl. VII) Ieder kent de schoone vertolking uit het *Beleg van Thebe*, in de Noten op het gemelde Dichtstuk voorkomende, waarin het niet moeijelijk is de allegorische beduidenis dezer regelen te gissen:

> IK ZELF, IK VOER HEM WEÊR IN DE OUDERLIJKE STREKEN,
> DEES DAG IS 'T DIE HEM STAD EN KROON HERWINNEN ZAL!

En toch zijn beide deze stukken met zorgvuldige trouw en zuivere elegantie naar het Grieksch van ESCHYLUS gevolgd!

Vier jaren daarna gaf DA COSTA zijnen Prometheus in eene meer vrije navolging van den verheven Treurspeldichter, dien hij reeds eenmaal zoo gelukkig in onze taal had overgebragt. Door de stoute schildering van den Griekschen Prometheus, op een steile rots in zee gekleisterd, ziet men het vernedering van den banneling op St. Helena treffend heenschijnen, en ofschoon het stuk geheel in den geest van 't oorspronkelijke vertolkt is, en geene sterksprekende trekken van deze verborgen beteekenis zich in hetzelve vertoonen; in verband met de beduidenis der Perzen mag zij niet miskend worden. (2) In de achter dit stuk geplaatste Profecy van CASSANDRA zijn de onheilspellende woorden tegen het *Schrikpaleis door moord en bloeddorst bezoedeld*, hoogst opmerkenswaardig.

Reeds in 1816 zag DA COSTA dat de geest der revolutie zich weder verheffen zoude. Hoort den verrezienden Dichter in het uitmuntende Gedicht *over het natuurlijk verband van Wijsbegeerte en Dichtkunst*, in dat jaar gemaakt: (Poëzij D. I. bl. 36.)

> Nog echter heeft die trots van 't menschelijk gemoed,
> Zoo lang door 't zuchtend volk bezuurd, niet uitgewoed!
> Gelijk de holle zee, wier breede golven koken,
> Door 't zweepen van den wind haar boorden uitgebroken,
> Schoon reeds het stormgeweld de heldre lucht verlaat;
> Nog met zijn bruischend schuim op rots en banken slaat,
> Of van 't verslindend vuur, onmerkbaar opgerezen,
> Waar een gansche stad haar ondergang doet vreezen,
> En de onvermoeide zorg der burgren haar den buit
> Ontweldigt, en in 't end den loop der vlammen stuit,
> Terwijl een heimlijk vuur blijft smeulen onder de asschen.

In datzelfde jaar bezong hij den Prins van Oranje, als door zijnen levensloop zelf reeds bestemd tot bescherming van regt en vrijheid tegen geweld, willekeur en verraad. (Poëzij D. I. bl. 131—137.)

Hierop volgden de bijschriften op de Vijf Nederlandsche Machabeeuwen, voor welke die heerlijke verzen gevonden worden, die Nederlands tegenwoordige bestemming van Godswege zoo uitmuntend uitdrukken. (Poëzij D. II. bl. 100—106.)

Maar op deze heilvoorspellende verzen volgt straks: (ald. bl. 125)

(1) Zie de Bredasche Courant van den 16 November 1831.

(2) De Hoogleeraar VAN ASSEN vermoedde dat de hooger zin was: de Val en Straf van LUCIFER in eeuwige banden der duisternis. Hij stelde dit voor in eene zeer belangrijke Recensie.

als ware het om de gevaren te schetsen waarin Nederland zoo luisterrijk moest uitblinken, het gedicht, getiteld *Vrijheid.*

Het oproer heeft zich door de volken
Als een verslindend vuur verspreid!
Een woeste kreet heeft tot de wolken
Zijn daverenden galm verbreid!

Voorts:

Om vrijheid schreeuwen die verwaten,
Om vrijheid bandloos als de orkaan,
Die uit zijn kerker losgelaten,
Een halve wereld doet vergaan.

En eenige strophen verder:

Veroveringen zult gij maken;
(De Hemel heeft het voorbestemd!)
Tot dat de VVreker zal ontwaken
En d'opstand van Zijn schepping temt!

En als ware hiermede nog niet genoeg de aard en oorsprong van het alvernielend kwaad aangeduid, vindt men vervolgens in een allerkrachtigst vers op Parijs (D. II. bl. 173) aangewezen, hoe deze stad de bron en hoofdzetel worden zou van de vreesselijke jammeren die Europa bedreigden:

Die stad, in weelde groot geworden,
In weelde en moord en krijgsgeweld,
Door twee Jacobijnsche horden
En een [illegible] held
Tot stedenkoningin verheven,
Ontzachlijk magtig over de aard,
En wie geen Almacht zelf doet beven,
VVier zwavelregen haar nog spaart.

Dan, sprekende van den zwijmelbeker waarmede zij de volkeren drenkt, zegt de Poeet:

Reeds krimpen Duitschlands ingewanden
Gefolterd door dat doodlijk vocht!
Het doet Italjes aders branden,
Dat in uw vrucht verkwikking zocht!
Reeds heeft zij 't half ontzenuwd Spanje
Van kennis en verstand beroofd;
En heft het sterk gespierd Brittanje
Stijgt zij bedwelmend naar het hoofd.

Dit vers is nu tien jaren geleden uitgegeven.

Voldoende was de voorstelling van Europa's aanstaanden jammernacht. De Dichter wendt zich van dien *storm die voortuitgaat om 's Heeren wegen te bereiden*, tot de voor Nederland meer troostrijke uitzigten. Men zie de verhevene Ode, geplaatst achter 's Dichters *Geestelijke Wapenkreet*. (Rott. 1825.)

O Nederland gij zult eens weêr
Het Israël van 't VVesten worden!
God zal uw kerk met licht omgorden,
Uw Koningen met Davids eer!
Nog eens zal vorst en onderdaan
De wondren van Zijn arm getuigen;
Nog eenmaal zal zich alles buigen
Voor Holland onder Jesses vaan!

Een jaar later (Dichterlijk Krijgsmuziek, Amst. 1826. bl. 18.)

Hersteller van oud-Israël!
Beschermheer onzer Vaderen!
Ja! Gij, Gij zult in spijt der hel
Het overschot vergaderen;
Want gij zijt onveranderlijk,
En 't schepter van uw Koningrijk
Zal van uw volk niet wijken,
Dan om [illegible] opgeklaarden trans
Met [illegible] vernieuwden glans
Een Satan blind te prijken!

Eindelijk ten laatste:

De tijden naadren van verlichting
De tijden naadren van herstel
Van algemeene Geestrijksstichting
Die [illegible]
Die [illegible]
[illegible]
En dat [illegible]
Vernietig' haar de hand van God!
(56.)

* * Heden overleed alhier, na eene kortstondige ziekte, de Heer P I E T E R M O N I N X, in den ouderdom van 60 jaren.

Breda, den 31 sten *December* 1831.

* * De Ondergeteekende, het vierde [illegible] zijner [illegible], in het daarstellen [illegible] Z E E P, neemt [illegible] de gelegenheid waar, aan zijne geëerde begunstigers voor hunne bewezene [illegible] gunsten dank te zeggen [illegible] met [illegible] de Ondergeteekende [illegible] hem te kunnen (vóór [illegible]) [illegible] een en ander zoo civiel mogelijk en in matige hoeveelheden.

Tilburg, den 2den *Januarij* 1832.

J. V E E R D I N, [illegible] *Fabrikant in Groene en Zachte Zeep.*

* * De Ondergeteekende zijne affaire in T A B A K, S N U I F en S I G A R E N overgedaan hebbende aan den Heer D. J. B E C K E R I N G H, zoo heeft hij de eer, genoemden Heer aan deszelfs begunstigers aan te bevelen, en Hun Ed. te bedanken voor het vertrouwen, circa drie jaren aan hem geschonken.

Amsterdam, den 2den *Januarij* 1832.

T. S E E L E N.

* * Volgens bovenstaande advertentie de affaire in T A B A K, S N U I F en S I G A R E N van den Heer T. S E E L E N, voormaals gedreven door den Heer A. S T E V E N S, met dato dezes overgenomen hebbende, zoo heb ik de eer, mij in die betrekking voortdurend aan te bevelen.

Amsterdam, den 2den *Januarij* 1832.

D. J. B E C K E R I N G H.

NB. Kantoor en woonplaats als van te voren, op de Keizersgracht, bij de Prinsenstraat.

S T O O M - P A C K E T V A A R T tusschen *ROTTERDAM en LONDEN*.

De Stoompacket *Attwood*, Kapitein *R. Sturdack*, door de ingevallen Vorst verhinderd wordende de Dienst voort te zetten, zal dezelve bij open water weder aanvangen, waarvan in tijds de noodige Annonces zullen worden gedaan.

* * De Boekverkoopers L. V A N E S en S. D E G R E B B E R zullen op Dingsdag den 17den Januarij 1832, ten huize van laatstgemelden, in de Kalverstraat, tusschen het Spui en Heiligen Weg te *Amsterdam*, V E R K O O P E N eene *hoogst belangrijke* V E R Z A M E L I N G van N E D E R D U I T S C H E, F R A N S C H E en E N G E L S C H E uitmuntend geconditioneerde en veelal *net gebonden* B O E K E N, in *onderscheidene vakken en wetenschappen*; waaronder verscheiden *kostbare werken* gevonden worden, als in folio *Bijbel* bij *Ravestein*, met pl., verguld op snee, fr. B. Extra exemplaar *Bijbel* bij *Mortier*, in H. fr. band, onafgesn. met eerste drukken der pl. *Desseine* en *Kennel*, *Wagenaar*, *Hooft*, *Blaeu*, *Atlas Nov.* [illegible] *Graec.* Edit *Millius*, *Livius*, *Tacitus*, *Petiscus*, *Fabri Thesaurus*, *Schepula Lexicon* etc., in quarto. *Verheerlijkt Nederland*, [illegible] fr. pl. *Weijerman*, Leven der *Schilders*, *K. Laar*, *Tuin sieraden*; compl. *Chomel* en *Chalmot*, Huish. *Woordenb.* 16 deelen, [illegible] compl. *Langendijk*, *Nomz*, *c. Winter* en [illegible] *Bos. vet. testam.* *Ovidius* Edit *Burmann*, 4 vol. r. B., kenrig exempl. *Julius Caesar*, *Valer. Maximus*, *Terentius* Edit *Bentlei*, *Schaller*, *Lexicon*. In octavo de meest gezochtste G O D G E L E E R D E, H I S T O R I S C H E, N A T U U R K. M E N G E L W E R K E N, D I C H T K. en R O M A N S, de beste en *zeldzaam* voorkomende L A T I J N S C H E C L A S S I E K E Werken; voorts A N T I E K E P E N N I N G E N, B O E K E N K A S T E N enz., meerendeels nagelaten door wijlen den WelEdelen Heer A. L. K A L D E N B A C H, *Rector* der *Latijnsche school* te *Breda*. Alles zal *Zaturdag* en *Maandag* voor de *Verkooping* voor een ieder te zien zijn. De *Catalogus* is bij bovengemelde à 10 Cents te bekomen, als ook bij de Boekverkoopers B R O E S E & C O M P. te *Breda*.

Bij den Boekhandelaar J. C. v a n d e r G U I K E N S te *Amsterdam*, is van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

I. L A M Y, *avonturen en zonderlinge ontmoetingen*, of gedenkschriften van een *Schoorsteenveger*, in twee deelen, compleet met gegraveerden titel en vignet *f* 4-40.

Deze roman behelst de lotgevallen van een staatkundig avonturier, met toepassing op de tegenwoordige staatkundige berekeningen in Europa en levert eene hoogst aangename en nuttige lektuur op.

II. Het welgelijkende A F B E E L D S E L (*ten voeten uit*) van F R E D E R I K, *Prins der Nederlanden*, Beschermer en Bevorderaar van het *edele, goede* en *schoone* op Chinees papier gedrukt à *f* 1-25.

Zijnde een tegenhanger van het uitmuntend gelijkend afbeeldsel van Z. K. H. Prins *Willem van Oranje* en even als deze door den heer *Hoogkamer* in het koper gebragt.

* * Bij H. M O O L E N I J Z E R, Boekhandelaar te *Amsterdam*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

I. S T E P H, *de gewaande Waarzegster*, of *het blindeger liefde ontsluierd*. Nieuwe Uitgave. *f* 0-75.

II. D E V R O L IJ K E T IJ D K O R T E R, of S. N I K O L A A S A L M A N A K *voor Nieuwsgierigen*, voor het Schrikkeljaar 1832; inhoudende eene menigte van aardige [illegible] geestige Verhalen en boertige Vertelsels [illegible] scheikundige Vermakelijkheden. Met platen.

III. N E D E R L A N D S G E Z E L S C H A P S [illegible] De Citadel van Antwerpen, [illegible] koperen kaarten, [illegible] de Citadel van Antwerpen [illegible] Gevangenis, [illegible] *Van Speyk* in portret.

Dit zeer aangenaam [illegible] gebeurtenissen [illegible] spel kan met een groot gezelschap gespeeld worden.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.